

॥ तृतीयः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां सप्तमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

प्रजवं वा एतेन यन्ति यद्दशममहः पापावहीयं वा एतेन भवन्ति
यद्दशममहर्यो वै प्रजवं यतामपेथेन प्रतिपद्वते यः स्थाणुः हन्ति
यो भ्रेष्ठं न्येति स हीयते स यो वै दशमेऽहन्त्रविवाक्य उपहन्यते
स हीयते तस्मै य उपहताय व्याहु तमेवान्वारभ्यु समशब्दुतेऽथ
यो व्याहु सः (१)

हीयते तस्माद्दशमेऽहन्त्रविवाक्य उपहताय न व्युच्यमथो
खल्वाहुर्यज्ञस्य वै समृद्धेन देवाः सुवर्गं लोकमायन् यज्ञस्य
व्यृद्धेनासुरान्पराभावयन्निति यत्खलु वै यज्ञस्य समृद्धं
तद्यजमानस्य यद्युद्धं तद्वातुव्यस्य स यो वै दशमेऽहन्त्रविवाक्य
उपहन्यते स एवाति रेचयति ते ये बाह्यां दृशीकवः (२)

स्युस्ते वि ब्रूयुर्यदि तत्र न विन्देयुरन्तःसदसाद्युच्यं यदि
तत्र न विन्देयुर्गृहपतिना व्युच्यन्तद्वुच्यमेवाथ वा एतसंपराजिया
ऋग्मिः स्तुवन्तीयं वै सर्पतो राज्ञी यद्वा अस्यां किं चार्चन्ति
यदानुचुस्तेनेयः संपराज्ञी ते यदेव किं च वाचानुचुर्यदतो-
ऽध्यर्चितारः (३)

तदुभयमात्स्वावरुध्योत्तिष्ठामेति ताभिर्मनसा स्तुवते न वा
इमामश्वरथो नाश्वतरीरथः सुद्यः पर्यासुमरहति मनो वा इमाः

सुद्यः पर्यासुमरहति मनः परिभवितुमथु ब्रह्म वदन्ति परिमिता
वा ऋचः परिमितानि सामानि परिमितानि यजूऽप्यथैतस्यैवान्तो
नास्ति यद्ब्रह्म तत्प्रतिगृह्णत आ चक्षीत् स प्रतिगुरः॥ (४)

व्याह् स दंशीकबोऽर्चितारः स एकंश॥ ४॥ [१]

ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं द्वादशाहस्यं प्रथमेनाहुर्लिङ्जां
यजमानो वृक्षं इति तेजं इन्द्रियमिति किं द्वितीयेनेति
प्राणाननन्नाद्यमिति किं तृतीयेनेति त्रीनिमालोणकानिति किं
चतुर्थेनेति चतुष्पदः पृशूनिति किं पञ्चमेनेति पञ्चाक्षरां
पञ्चिमिति किं पञ्चेनेति पञ्चतूनिति किं संस्तमेनेति संसपदाऽ
शक्तरीमिति (५)

किमष्टमेनेत्यष्टाक्षरां गायत्रीमिति किं नवमेनेति
त्रिवृत्तः स्तोममिति किं दशमेनेति दशाक्षरां विराजमिति
किमेकादशेनेत्येकादशाक्षरां त्रिष्टुभमिति किं द्वादशेनेति
द्वादशाक्षरां जगतीमित्येतावद्वा अस्ति यावदेतद्यावदेवास्ति तदेषां
वृक्षे॥ (६)

शक्तरीमित्येकचत्वारि ४ शब्द॥ २॥ [२]

एष वा आसो द्वादशाहो यत् त्रयोदशरात्रः संमानऽ
हैतदहुर्यत्प्रायुणीर्यश्वेदयनीयश्च त्र्यतिरात्रो भवति त्रयं इमे
लोका एषां लोकानामात्यै प्राणो वै प्रथमोऽतिरात्रो व्यानो
द्वितीयोऽपानस्तृतीयः प्राणापानोदानेष्वेवान्नाद्ये प्रति तिष्ठन्ति

सर्वमायुर्यन्ति य एवं विद्वां सम्योदशरात्रमासंते तदांहुर्वाञ्चा
एषा वित्ता (७)

यद्वादशाहस्तां विच्छिन्द्युर्यन्मध्येऽतिरात्रं कुर्युरुपदासुका
गृहपतेर्वाक्ष्यादुपरिष्ठाच्छन्दोमानां महाब्रतं कुर्वन्ति सन्ततामेव
वाचमवे रुच्यते उपदासुका गृहपतेर्वाञ्चभवति पश्वो वै छन्दोमा
अत्रं महाब्रतं यदुपरिष्ठाच्छन्दोमानां महाब्रतं कुर्वन्ति पशुषु
चैवान्नाद्ये च प्रति तिष्ठन्ति॥ (८)

वित्ता त्रिचत्वारिंशत्ता॥ २॥

[३]

आदित्या अंकामयन्तोभयौर्लोकयोरक्षध्रुयामेति त
एतं चतुर्दशरात्रमपश्यन्तमाहरन्तेनायजन्तु ततो वै त
उभयौर्लोकयोराध्रुवन्नस्मिंश्चामुष्मिंश्च य एवं विद्वां संश्वतुर्दशरात्रम
उभयौरेव लोकयोराध्रुवन्त्यस्मिंश्चामुष्मिंश्च चतुर्दशरात्रो भवति
सप्त ग्राम्या ओषधयः सप्तारण्या उभयौषामवरुच्छ्वै यत्पराचीनानि
पृष्ठानि (९)

भवन्त्यमुमेव तैर्लोकमभि जयन्ति यत्प्रतीचीनानि पृष्ठानि
भवन्तीममेव तैर्लोकमभि जयन्ति त्रयस्त्रिंशौ मध्यतः स्तोमौ
भवतः साम्राज्यमेव गच्छन्त्यधिराजौ भवतोऽधिराजा एव
संमानानां भवन्त्यतिरात्रावभितो भवतः परिगृहीत्यै॥ (१०)

पृष्ठानि चतुर्स्त्रिंशत्ता॥ २॥

[४]

प्रजापतिः सुवर्गं लोकमैततं देवा अन्वायन्तानां दित्याश्च
पश्वश्चान्वायन्ते देवा अब्रुवन् यान्पशूनुपार्जीविष्मि त इमेऽ
ज्ञागमन्त्रिति तेभ्य एतं चतुर्दशात्रं प्रत्यौहृन्त आदित्याः पृष्ठैः
सुवर्गं लोकमारोहच्युहभ्यामुस्मिलोके पशून्प्रत्यौहन्पृष्ठैरादित्या
अमुष्मिलोक आर्द्धुवच्युहभ्यामुस्मिन् (११)

लोके पश्वो य एवं विद्वाऽसंश्वतुर्दशात्रमासंत उभयोरेव
लोकयोरक्षध्वुवन्त्युस्मिंश्चामुष्मिंश्च पृष्ठैरवामुष्मिलोकं क्रक्षध्वुवन्ति
च्युहभ्यामुस्मिलोके ज्योतिर्गर्वायुरिति च्युहो भवतीयं वाव
ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसावायुरिमानेव लोकानभ्यारोहन्ति
यदन्यतः पृष्ठानि स्युर्विविवधः स्यान्मध्ये पृष्ठानि भवन्ति
सविवधत्वाय (१२)

ओजो वै वीर्यं पृष्ठान्योजं एव वीर्यं मध्यतो दधते
बृहद्रथन्तराभ्यां यन्तीयं वाव रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेव यन्त्यथौ
अनयोरेव प्रति तिष्ठन्त्येते वै यज्ञस्याङ्गसायनी सुती ताभ्यामेव
सुवर्गं लोकं यन्ति परांश्चो वा एते सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्ति
ये पराचीनानि पृष्ठान्युपयन्ति प्रत्यङ्गुहो भवति प्रत्यवरुद्ध्या
अथो प्रतिष्ठित्या उभयोर्लोकयोरक्षद्वोत्तिष्ठन्ति चतुर्दशैतास्तासां
या दश दशाक्षरा विराङ्गनं विराङ्गुराजैवान्नाद्यमवं रुन्धते
याश्वतस्त्रश्वतस्त्रो दिशो दिक्षवैव प्रति तिष्ठन्त्यतिरात्रावभितो भवतः

परिंगृहीत्यै॥ (१३)

आप्तुवश्याम् स्मिन्मविवधुत्वाय प्रतिष्ठित्या एकत्रिः शब्दः ॥३॥ [५]

इन्द्रो वै सुद्देवतांभिरासीथस न व्यावृतं मगच्छुथस प्रजापतिमुपाधावत्तस्मा एतं पञ्चदशरात्रं प्रायच्छुत्तमाहरत् तेनायजत ततो वै सौऽन्याभिर्देवतांभिर्व्यावृतं मगच्छुद्य एवं विद्वाः सः पञ्चदशरात्रमासते व्यावृतं मेव पाप्मना भ्रातृव्येण गच्छन्ति ज्योतिर्गौरायुरिति त्र्यहो भवतीयं वाव ज्योतिरन्तरिक्षम् (१४)

गौरसावायुरेष्वेव लोकेषु प्रति तिष्ठन्त्यसत्रं वा एतद्यद्वच्छन्दोमं यच्छन्दोमा भवन्ति तेन सत्रं देवता एव पृष्ठैरव रुन्धते पशूच्छन्दोमैरोजो वा वीर्यं पृष्ठानि पशवश्छन्दोमा ओजस्येव वीर्यं पशुषु प्रति तिष्ठन्ति पञ्चदशरात्रो भवति पञ्चदशो वज्रो वज्रमेव भ्रातृव्येभ्यः प्र हरन्त्यतिरात्रावभितो भवत इन्द्रियस्य परिंगृहीत्यै॥ (१५)

अन्तरिक्षमिन्द्रियस्यैकं शब्दः ॥२॥ [६]

इन्द्रो वै शीथिल इवाप्रतिष्ठित आसीथसोऽसुरेभ्योऽबिभेथस प्रजापतिमुपाधावत्तस्मा एतं पञ्चदशरात्रं वज्रं प्रायच्छुत तेनासुरान्पराभाव्यं विजित्य श्रियं मगच्छदग्निष्ठुतां पाप्मानं निरंदहत पञ्चदशरात्रेणौजो बलमिन्द्रियं वीर्यमात्मनं धत्त य एवं विद्वाः सः पञ्चदशरात्रमासते भ्रातृव्यानेव पराभाव्यं विजित्य श्रियं

गच्छन्त्यग्निष्ठूता पाप्मानुं निः (१६)

दहन्ते पश्चदशरात्रेणौजो बलमिन्द्रियं वीर्यमात्मन्दधत एता
एव पंशव्याः पश्चदश वा अर्धमासस्य रात्रयोऽर्धमासशः संवथ्सर
आप्यते संवथ्सरं पश्वोऽनु प्रजायन्ते तस्मात्पशव्या एता एव
सुवर्ग्याः पश्चदश वा अर्धमासस्य रात्रयोऽर्धमासशः संवथ्सर
आप्यते संवथ्सरः सुवर्गो लोकस्तस्मात्सुवर्ग्या ज्योतिर्गौरायुरिति
अथो भवतीयं वाव ज्योतिरन्तरिक्षम् (१७)

गौरसावायुरिमानेव लोकानुभ्यारोहन्ति यदन्यतः पृष्ठानि
स्युर्विविवधः स्यान्मध्ये पृष्ठानि भवन्ति सविवधत्वायौजो वै वीर्यं
पृष्ठान्योजं एव वीर्यं मध्यतो दधते बृहद्रथन्तराभ्यां यन्तीयं वाव
रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेव यन्त्यथो अनयोरेव प्रतिं तिष्ठन्त्येते वै
यज्ञस्याङ्गसायनी सुती ताभ्यामेव सुवर्गं लोकम् (१८)

यन्ति पराश्वो वा एते सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्ति ये पराचीनानि
पृष्ठान्युपयन्ति प्रत्यङ्गुहो भवति प्रत्यवर्णद्वा अथो प्रतिष्ठित्या
उभयोर्लोकयोरक्षद्वोत्तिष्ठन्ति पश्चदशैतास्तासां या दशदशक्षरा
विराडन्नं विराङ्गुराजुवान्नाद्यमवं रुन्धते याः पश्च पश्च दिशों दिक्षवेव
प्रति तिष्ठन्त्यतिरात्रावभितो भवत इन्द्रियस्य वीर्यस्य प्रजायै पशूनां
परिंगृहीत्यै॥ (१९)

गच्छन्त्यग्निष्ठृतां पाप्मानुन्निर्न्तरिक्षं लोकं प्रजायै द्वे चं॥४॥ [७]

प्रजापतिरकामयतान्नादः स्यामिति स एतत् संसदशरात्रमपश्यत्त
ततो वै सौऽन्नादोऽभवद्य एवं विद्वा इसः संसदशरात्रमासंतेऽन्नादा
एव भवन्ति पश्चाहो भवति पश्च वा कृतवः संवध्सर कृतुष्वेव
संवध्सरे प्रति तिष्ठन्त्यथो पश्चाक्षरा पङ्किः पाङ्को यज्ञो यज्ञमेवाव
रुन्धतेऽसंत्र वा एतत् (२०)

यदंछन्दोमं यच्छन्दोमा भवन्ति तेन संत्र देवता एव पृष्ठैरवं
रुन्धते पुशूञ्छन्दोमैरोजो वै वीर्यं पृष्ठानि पुशावश्छन्दोमा ओजस्येव
वीर्यं पुशुषु प्रति तिष्ठन्ति संसदशरात्रो भवति संसदशः प्रजापतिः
प्रजापतेरात्यां अतिरात्रावभितो भवतोऽन्नाद्यस्य परिगृहीत्यै॥ (२१)

एतस्मत्रिंश्च॥ २॥ [८]

सा विराङ्गुकम्यातिष्ठद्व्याणा देवेष्वनेनासुरेषु ते देवा
अंकामयन्तोभयः सं वृञ्जीमहि ब्रह्म चान्नं चेति त एता
विश्शतिः रात्रीरपश्यन्ततो वै त उभयः समवृञ्जत ब्रह्म चान्नं
च ब्रह्मवर्चसिनोऽन्नादा अभवन् य एवं विद्वा इसं एता आसते
उभयमेव सं वृञ्जते ब्रह्म चान्नं च (२२)

ब्रह्मवर्चसिनोऽन्नादा भवन्ति द्वे वा एते विराजौ तयोरेव नाना
प्रति तिष्ठन्ति विश्शो वै पुरुषो दश हस्त्या अङ्गुलयो दश पद्मा
यावानेव पुरुषस्तमाघ्वोत्तिष्ठन्ति ज्योतिर्गौरायुरिति त्र्यहा भवन्तीयं

वाव ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसावायुरिमानेव लोकानभ्यारोहन्त्यभिपूर्वं
अथा भवन्त्यभिपूर्वमेव सुवर्गम् (२३)

लोकमभ्यारोहन्ति यदन्यतः पृष्ठानि स्युर्विविवधः स्यान्मध्ये
पृष्ठानि भवन्ति सविवधत्वायौजो वै वीर्यं पृष्ठान्योजं एव वीर्यं
मध्यतो दधते बृहद्रथन्तराभ्यां यन्तीयं वाव रथन्तरमसौ
बृहदाभ्यामेव यन्त्यथो अनयोरेव प्रति तिष्ठन्त्येते वै
यज्ञस्याङ्गसायनी सुती ताभ्यामेव सुवर्गं लोकं यन्ति पराश्च
वा एते सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्ति ये पराचीनानि पृष्ठान्युपयन्ति
प्रत्यङ्गुहो भवति प्रत्यवरुद्ध्या अथो प्रतिष्ठित्या उभयोर्लोकयोर
ऋष्णोत्तिष्ठन्त्यतिरात्रावभितो भवतो ब्रह्मवर्चसस्यानाद्यस्य
परिगृहीत्यै॥ (२४)

बृज्ञते ब्रह्म चात्रश्च सुवर्गमेते सुवर्गत्रयोविष्टशतिश्च॥ ३॥ [९]

असावादित्योऽस्मिँलोक आसीत्तं देवाः पृष्ठैः परिगृह्य
सुवर्गं लोकमगमयन्परैरवस्तात्पर्यगृह्णन्दिवाकीर्त्येन सुवर्गं
लोके प्रत्यस्थापयन्परैः परस्तात्पर्यगृह्णन्पृष्ठैरुपावारोहन्त्यस वा
असावादित्योऽमुष्मिँलोके परैरुभयतः परिगृहीतो यत्पृष्ठानि
भवन्ति सुवर्गमेव तैर्लोकं यजमाना यन्ति परैरवस्तात्परिं गृह्णन्ति
दिवाकीर्त्येन (२५)

सुवर्गं लोके प्रति तिष्ठन्ति परैः परस्तात्परिं गृह्णन्ति

पृष्ठैरुपावरोहन्ति यत्परे पुरस्तान्न स्युः परांश्चः सुवर्गाल्लोकान्निष्पद्येरन्
 यद्वस्तान्न स्युः प्रजा निर्दहेयुभितो दिवाकीर्त्यं परःसामानो
 भवन्ति सुवर्ग एवैनां लोक उभयतः परिं गृह्णन्ति यजमानां
 वै दिवाकीर्त्यं संवध्सुरः परःसामानोऽभितो दिवाकीर्त्यं परः
 सामानो भवन्ति संवध्सुर एवोभयतः (२६)

प्रति तिष्ठन्ति पृष्ठं वै दिवाकीर्त्यं पार्श्वं परःसामानोऽभितो
 दिवाकीर्त्यं परःसामानो भवन्ति तस्मादभितः पृष्ठं पार्श्वं भूयिष्ठा
 ग्रहां गृह्यन्ते भूयिष्ठं शस्यते यज्ञस्यैव तन्मध्यतो ग्रन्थं
 ग्रन्थन्त्यविस्त्रं साय सुस गृह्यन्ते सुस वै शीर्षण्याः प्राणाः
 प्राणानेव यजमानेषु दधति यत्पराचीनानि पृष्ठानि भवन्त्यमुमेव
 तैर्लोकमभ्यारोहन्ति यदिमं लोकं न (२७)

प्रत्यवरोहेयुरुद्धा माद्येयुर्यजमानाः प्र वा मीयेरन्
 यत्प्रतीचीनानि पृष्ठानि भवन्तीममेव तैर्लोकं प्रत्यवरोहन्त्यथो
 अस्मिन्नेव लोके प्रति तिष्ठन्त्यनुन्मादायेन्द्रो वा अप्रतिष्ठित
 आसीथ्स प्रजापतिमुपाधावत्स्मा एतमेकविशतिरात्रं
 प्रायच्छुत्तमाहरुत्तेनायजत ततो वै स प्रत्यतिष्ठद्ये बहुयजिनो-
 अप्रतिष्ठिताः (२८)

स्युस्त एकविशतिरात्रमासीरुद्धादश मासाः पञ्चर्तवस्त्रयं
 इमे लोका असावादित्य एकविश्श एतावन्तो वै देवलोकास्तेष्वेव

यथापूर्वं प्रतिं तिष्ठन्त्यसावादित्यो न व्यरोचत् स प्रजापतिमुपाधावत्स्मा एतमेकविश्शतिरात्रं प्रायच्छ्रुतमाहरत्तेनायजतततो वै सोऽरोचत् य एवं विद्वांस एकविश्शतिरात्रमासतेरोचन्त एवैकविश्शतिरात्रो भवति रुग्वा एकविश्शो रुचमेवगच्छन्त्यथौ प्रतिष्ठामेव प्रतिष्ठा ह्यैकविश्शो-उतिरात्रावभितोभवतो ब्रह्मवर्चसस्य परिगृहीत्यै॥ (२९)

गृह्णन्ति दिवाकीत्यनैवोभयते नाप्रतिष्ठिता आसत् एकविश्शतिश्च॥५॥ [१०]

अर्वाङ्ग्यज्ञः सं क्रामत्वमुष्मादधि मामभि। ऋषीणां यः पुरोहितः। निर्देवं निर्वरं कृत्वा विष्कन्धं तस्मिन् हीयतां योऽस्मान्द्वेष्टि। शरीरं यज्ञशमलं कुर्सीदं तस्मिन्द्वीदतु योऽस्मान्द्वेष्टि। यज्ञं यज्ञस्य यत्तेजस्तेन सं क्राम मामभि। ब्राह्मणानृत्विजो देवान् यज्ञस्य तपसा ते सवाहमा हुवे। इष्टेन पक्षमुपै (३०)

ते हुवे सवाहम्। सन्ते वृजे सुकृतं सं प्रजां पशून्। प्रैषान्थसामिधेनोराधारावाज्यभागावाश्रुतं प्रत्याश्रुतमा शृणामि ते। प्रयाजानूयाजान्थिस्वंष्टुकृतमिडामाशिष आ वृजे सुवः। अग्निनेन्द्रेण सोमेन सरस्वत्या विष्णुना देवताभिः। यज्यानुवाक्याभ्यामुपै ते हुवे स्वाहं यज्ञमा ददे ते वषट्कृतम्। स्तुतं शस्त्रं प्रतिग्रं ग्रहमिडामाशिषः (३१)

आ वृजे सुवः। पुलीसंयजानुपै ते हुवे सवाहं समिष्टयजुरा

देदे तवं पुशून्ध्मुतं पुरोडाशान्ध्मवंनान्योत यज्ञम्। देवान्ध्मेन्द्रानुपं
ते हुवे सवाहम् ग्निमुखान्ध्मोमवतो ये च विश्वे॥ (३२)

उप ग्रहमिठामाशिषो द्वात्रि॒शत्त्वा॥ ३॥ [११]

भूतं भव्यम्भविष्यद्वष्टृदथ्स्वाहा नम् ऋख्साम् यजुर्वष्टृदथ्स्वाहा
नमो गायुत्री त्रिष्टुजगती वष्टृदथ्स्वाहा नमः पृथिव्यन्तरिक्षं द्यौर्वष्टृ-
स्वाहा नमोऽग्निर्वायुः सूर्यो वष्टृदथ्स्वाहा नमः प्राणो व्यानोऽपानो
वष्टृदथ्स्वाहा नमोऽन्नं कृषिर्वृष्टिर्वष्टृदथ्स्वाहा नमः पिता पुत्रः पौत्रो
वष्टृदथ्स्वाहा नमो भूर्भुवःसुवर्वष्टृदथ्स्वाहा नमः॥ (३३)

भुवश्त्वारिं च॥ १॥ [१२]

आ मै गृहा भंवं त्वा प्रजा म् आ मा यज्ञो विंशतु वीर्यावान्।
आपो देवीर्यज्ञिया मा विंशत्तु सुहस्रंस्य मा भूमा मा प्रहासीत्। आ
मे ग्रहौ भवत्वा पुरोरुख्स्तुतशस्त्रे मा विंशता॑ सुमीर्चौ॥ आदित्या
रुद्रा वस्त्रो मे सदस्यौ॥ सुहस्रंस्य मा भूमा मा प्रहासीत्। आ
माँग्निष्टोमो विंशतूक्थ्यश्चातिरात्रो मा विंशत्वापिशर्वरः। तिरोअंहिया
मा सुहृत्ता आ विंशत्तु सुहस्रंस्य मा भूमा मा प्रहासीत्॥ (३४)

अग्निष्टोमो विंशत्वादृशं च॥ १॥ [१३]

अग्निना तपोऽन्वभवद्वाचा ब्रह्मं मणिना रूपाणीन्द्रेण देवान्
वातेन प्राणान्ध्मूर्येण द्याश्वन्द्रमंसा नक्षत्राणि यमेन पितृत्राज्ञा
मनुष्यान्फलेन नादेयानजगरेण सर्पान्व्याघ्रेणारुण्यान्पशूञ्छेनेन

पतुत्रिणो वृष्णाश्वानृपभेण गा बुस्तेनाजा वृष्णिनावीर्त्त्वहिणान्नानि
यवेनौषधीन्यग्रोधेन वनस्पतीनुदुम्बरेणोर्ज गायत्रिया छन्दांसि
त्रिवृता स्तोमान्नाम्ब्राह्मणेन वाचम्॥ (३५)

ब्राह्मणेनैकञ्च॥ १४

स्वाहाधिमाधीताय स्वाहा स्वाहाधीतं मनसे स्वाहा स्वाहा
मनः प्रजापतये स्वाहा काय स्वाहा कस्मै स्वाहा कतुमस्मै
स्वाहादित्ये स्वाहादित्ये मह्ये स्वाहादित्ये सुमृडीकाये स्वाहा
सरस्वत्ये स्वाहा सरस्वत्ये बृहत्ये स्वाहा सरस्वत्ये पावकाये
स्वाहा पूष्णे स्वाहा पूष्णे प्रपथ्याय स्वाहा पूष्णे नरन्धिषाय
स्वाहा त्वष्टे स्वाहा त्वष्टे तुरीपाय स्वाहा त्वष्टे पुरुरूपाय स्वाहा
विष्णवे स्वाहा विष्णवे निखुर्युपाय स्वाहा विष्णवे निभूयुपाय
स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा॥ (३६)

पुरुरूपाय स्वाहा दर्श च॥ १५

दद्यः स्वाहा हनूम्याङ्ग स्वाहोषाम्याङ्ग स्वाहा मुखाय स्वाहा
नासिंकाम्याङ्ग स्वाहाक्षीम्याङ्ग स्वाहा कणाम्याङ्ग स्वाहा पार
इक्षवौऽवार्यम्यः पक्षमम्यः स्वाहावार इक्षवः पार्यम्यः पक्षमम्यः
स्वाहा शीरणे स्वाहा भ्रम्याङ्ग स्वाहा ललाटोय स्वाहा मूर्धे
स्वाहा मस्तिष्काय स्वाहा केशम्यः स्वाहा वहाय स्वाहा ग्रीवाम्यः
स्वाहा स्कन्धेम्यः स्वाहा कीकंसाम्यः स्वाहा पृष्ठीम्यः स्वाहा

पाजुस्यायु स्वाहा॑ पार्श्वाभ्यां तु स्वाहा॑॥ (३७)

अ॒सा॑भ्यां तु स्वाहा॑ दोषभ्यां तु स्वाहा॑ बाहुभ्यां तु स्वाहा॑
जङ्घाभ्यां तु स्वाहा॑ श्रोणीभ्यां तु स्वाहोरुभ्यां तु स्वाहा॑ष्ठीवद्यां तु
स्वाहा॑ जङ्घाभ्यां तु स्वाहा॑ भुसदे स्वाहा॑ शिखुण्डेभ्यः स्वाहा॑
वालुधानायु स्वाहाण्डाभ्यां तु स्वाहा॑ शेपायु स्वाहा॑ रेतंसे स्वाहा॑
प्रजाभ्यः स्वाहा॑ प्रजननायु स्वाहा॑ पद्यः स्वाहा॑ शफेभ्यः स्वाहा॑
लोमभ्यः स्वाहा॑ त्वचे स्वाहा॑ लोहितायु स्वाहा॑ मांसायु स्वाहा॑
म्नावभ्यः स्वाहास्थभ्यः स्वाहा॑ मुञ्जभ्यः स्वाहाङ्गेभ्यः स्वाहात्मने॑
स्वाहा॑ सर्वस्मै स्वाहा॑॥ (३८)

पार्श्वाभ्यां तु स्वाहा॑ मुञ्जभ्यः स्वाहा॑ पद्म॥२॥

[१६]

अ॒ञ्जेतायु स्वाहा॑ञ्जिसुकथायु स्वाहा॑ शितिपदे स्वाहा॑
शितिकुदे स्वाहा॑ शितिरन्त्रायु स्वाहा॑ शितिपृष्ठायु स्वाहा॑
शित्यंसायु स्वाहा॑ पुष्पुकर्णायु स्वाहा॑ शित्योष्ठायु स्वाहा॑
शितिभ्रवे स्वाहा॑ शितिभसदे स्वाहा॑ श्वेतानुकाशायु स्वाहाज्ञेये॑
स्वाहा॑ लुलामाय स्वाहासिंतज्जवे॑ स्वाहा॑ कृष्णेताय स्वाहा॑
रोहितैतायु स्वाहारुणैतायु स्वाहेदृशायु स्वाहा॑ कीदृशायु स्वाहा॑
तादृशायु स्वाहा॑ सुदृशायु स्वाहा॑ विसदृशायु स्वाहा॑ सुसदृशायु॑
स्वाहा॑ रूपायु स्वाहा॑ सर्वस्मै स्वाहा॑॥ (३९)

रूपायु स्वाहा॑ द्वे च॥१॥

[१७]

कृष्णाय स्वाहा॑ श्वेताय स्वाहा॑ पिशङ्गाय स्वाहा॑ सारङ्गाय
 स्वाहारुणाय स्वाहा॑ गौराय स्वाहा॑ ब्रह्मवे॒ स्वाहा॑ नकुलाय स्वाहा॑
 रोहिताय स्वाहा॑ शोणाय स्वाहा॑ श्यावाय स्वाहा॑ श्यामाय स्वाहा॑
 पाकलाय स्वाहा॑ सुरुपाय स्वाहानुरुपाय स्वाहा॑ विरुपाय स्वाहा॑
 सरुपाय स्वाहा॑ प्रतिरुपाय स्वाहा॑ शबलाय स्वाहा॑ कमलाय
 स्वाहा॑ पृश्जये॒ स्वाहा॑ पृश्जसुकथाय स्वाहा॑ सर्वस्मै॒ स्वाहा॑॥ (४०)

कृष्णाय पद्मत्वारिंशतिः ॥१॥ [१८]

ओषधीभ्यः स्वाहा॑ मूलेभ्यः स्वाहा॑ तूलेभ्यः स्वाहा॑ काण्डेभ्यः
 स्वाहा॑ वलशेभ्यः स्वाहा॑ पुष्पेभ्यः स्वाहा॑ फलेभ्यः स्वाहा॑ गृहीतेभ्यः
 स्वाहागृहीतेभ्यः स्वाहावपन्नेभ्यः स्वाहा॑ शयानेभ्यः स्वाहा॑ सर्वस्मै॒
 स्वाहा॑॥ (४१)

ओषधीभ्युश्तुर्विंशतिः ॥१॥ [१९]

वनस्पतिभ्यः स्वाहा॑ मूलेभ्यः स्वाहा॑ तूलेभ्यः स्वाहा॑
 स्कन्धोभ्यः स्वाहा॑ शाखाभ्यः स्वाहा॑ पर्णेभ्यः स्वाहा॑ पुष्पेभ्यः
 स्वाहा॑ फलेभ्यः स्वाहा॑ गृहीतेभ्यः स्वाहागृहीतेभ्यः स्वाहावपन्नेभ्यः
 स्वाहा॑ शयानेभ्यः स्वाहा॑ शिष्टाय स्वाहातिशिष्टाय स्वाहा॑
 परिशिष्टाय स्वाहा॑ संशिष्टाय स्वाहोच्छिष्टाय स्वाहा॑ रिक्ताय
 स्वाहारिक्ताय स्वाहा॑ प्ररिक्ताय स्वाहा॑ संरिक्ताय स्वाहोद्रिक्ताय
 स्वाहा॑ सर्वस्मै॒ स्वाहा॑॥ (४२)

वनस्पतिभ्यः स्कन्धोऽभ्यः शिष्टाय रुक्ताय षट्वारिंशत्॥१॥ [२०]

प्रजवं ब्रह्मवादिनः किमेष वा आस आदित्या उभयोः प्रजापतिरन्वायुत्रिन्द्रो वै सुद्धिन्द्रो वै शिथिलः प्रजापतिरकामयतान्नादः सा विराङुसावादित्योऽर्वाङ्गुतमा मेऽग्निना स्वाहापिन्द्रस्योऽश्युताय कृष्णायोपधीभ्यो वनस्पतिभ्यो विश्शुतिः॥२०॥

प्रजवं प्रजापतिर्यदछन्दोमन्ते हुवे सवाहमोपधीभ्यो द्विचत्वारिंशत्॥४२॥

प्रजवं सर्वस्मै स्वाहा॥

हरिः ॐ ॥

॥कृष्ण-यजुर्वेदीय-तैत्तिरीय-संहितायां सप्तमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः
समाप्तः॥७-३॥

generated on December 25, 2025

Downloaded from

<http://stotrasamhita.github.io> | StotraSamhita | Credits